

«Hi ha milers de famílies desplaçades, amagades, fugides»

Jaime Moreno, responsable del Servei Jesuïta a Refugiats a la República Centreafricana

C. M.

La República Centreafricana es troba al cor d'Àfrica i als països fronterers (el Txad, els dos Sudans, els dos Congos) continuament hi ha guerra. Malgrat les seves riqueses naturals, l'accés resulta molt difícil perquè el sistema de carreteres simplement no existeix, i anar per pistes en molt mal estat fa penós qualsevol trajecte. Per tot això, França, que és el seu país colonitzador, sempre ha estat més interessat econòmicament en altres països l'accés dels quals resultava més fàcil.

«La República Centreafricana és el país oblidat», afirma el P. Jaime Moreno Rexach, responsable de Servei Jesuïta als Refugiats en la República Centreafricana. I aquest oblit es posa especialment de manifest en l'actual conflicte que viu el país.

Des que el 10 de desembre va començar la presa de ciutats clau del nord, centre i est del país per una aliança de tres grups rebels enfrontada al Govern del general François Bozizé, la població civil ha hagut d'abandonar els llogarrets per amagar-se al bosc i preservar, així la vida.

Els rebels ataquen la població civil, els roben el bestiar o qualsevol cosa que puguin guardar en els petits grangers per poder sembrar en la propera estació de pluges. «A això se sumen les dramàtiques violacions de dones i el reclutament de nous membres per al seu exèrcit», denuncia el jesuïta Jaime Moreno Rexach, i explica que també les ONG que treballen a la zona han hagut de tancar les bases, que han estat atacades i assaltades, per salvar les vides dels qui hi treballen.

«L'atenció mèdica i nutricional va haver de ser suspesa», es lamenta el responsable del SJR, «les comunicacions tallades, amb la qual cosa no sabem realment quina és la situació. Si la crisi es perllonga serà una greu crisi humanitària».

Mentre respon les preguntes de *Catalunya Cristiana*, el P. Jaime Moreno té l'esperança que en els propers dies el SJR pugui accedir a la població civil i conèixer amb certesa la seva situació: «Veure la necessitat i tenir la impotència per actuar és tota una experiència. Per carretera no s'hi pot accedir perquè és en mans dels rebels. A les pistes, que serveixen d'aeròdroms, l'exèrcit regular que tenia la missió de vigilància ha fugit. Els vols humanitaris de l'ONU han estat suspesos, primer per manca de seguretat, però a més el carburant que hi havia per repostar ha estat robat pels rebels. Els llocs on el PAM (Programa d'Alimentació Mundial) tenia als magatzems amb sacs de cereals han estat assaltats, i venuts als mercats a preu baix.»

Nascut a Madrid fa 67 anys, el jesuïta Jaime Moreno coneix molt de prop la vida en un camp de refugiats. Des de l'1 de juny del 2012 és el responsable del SJR a la República Centreafricana,

L'any 2010, al camp de refugiats de Guereda.

però anteriorment va ser als camps de refugiats del Txad i Etiòpia.

«Imagineu-vos la foto d'una ciutat bombardejada», ens diu el P. Jaime Moreno, «és fàcil veure'n el desastre, oi? Per comprendre la situació d'una família obligada a abandonar casa seva, no n'hi hauria prou amb veure una foto. Però també ha estat bombardejada i s'ha quedat literalment en runes, i per captar-ho cal ser a prop i escoltar, i escoltar. He escoltat moltes històries. Depèn de la sort de cadascú, han pogut perdre marit, dona, fills, bestiar, dignitat. O com un refugiat del camp de Melkadida, que em va explicar que s'havia quedat sol. Treballava a Mogadiscio, en unes oficines de Nacions Unides, i els militants islamistes d'Al-Shabab li van dir que si no deixava de treballar per a Occident el matarien a ell i a tota la seva família.»

«Als pocs dies, de retorn a casa seva després de la feina, es va trobar amb l'espectacle de veure degollats la seva dona i els seus sis fills. En aquell moment va decidir venir aquí després d'una travessa de 30 dies pel desert. És

«Hem muntat un programa per ajudar les dones que han estat violades a superar el terror. Escoltar, en total confidencialitat, les històries de vergonya, punyiment, impotència, és realment aterridor»

un home trencat. En runes.

»Hem muntat un programa per ajudar les dones que han estat violades a superar el terror. Escoltar, en total confidencialitat, les històries de ver-

gonya, punyiment, impotència, és realment aterridor.»

El SJR a la zona té projectes a Bria, i Markounda, a les províncies de Haute-Kotto i Ouham, zones abandonades i de conflictes continus. En un àrea de 100 km a la rodona s'atenen més de 65 pobles, a cada ciutat, a través de projectes de construcció o reconstrucció d'escoles, formació de professors, distribució de material didàctic, ajuda als més vulnerables, formació de dones en la higiene i en l'alimentació, formació i ajuda per al conreu agrícola. A més, amb col·laboració amb la diòcesi de Markounda, el SJR té un projecte pastoral de suport a les parròquies, amb la formació de catequistes, material litúrgic, cursos de formació per a la pau, preparació al baptisme i al matrimoni. «És una regió molt extensa i amb una mínima presència sacerdotal, però amb un laïcat que fa esforços increïbles per mantenir i enfortir la seva fe», afirma el P. Moreno.

A més, enguany s'ha posat en marxa un projecte de Desmobilització, Desarmament i Reinserció. És un programa d'ajuda als qui han decidit deixar la rebel·lió, que consisteix en la reinserció social a través, sobretot, de lliurament de terres, llavors, eines i formació agrícola. Actualment atenen 1.225 exrebels.

Quan va esclatar aquest darrer conflicte a la República Centreafricana mancaven pocs dies per al Nadal. Per això la població ha viscut amb por aquestes dates nadalenques tan assenyalades.

A la ciutat el toc de queda des de les sis de la tarda fins a les cinc de la matinada no els permetia sortir de casa, mentre les notícies que els rebels avançaven cap a la capital provocava por i preocupació.

«Per això», explica aquest jesuïta madrileny, «més que el naixement, el que vivim és la fugida a Egipte i la mort de tots aquells innocents que no van tenir cap sant Josep que se'n fes càrrec. Hi ha milers de famílies desplaçades, amagades, fugides. Per això aquí també se senten les veus: "Plor i gran lamentació; és Raquel que plora els seus fills, i que no va voler ser consolada perquè ja no existeixen" Mt 2, 18. La nostra missió com a Església és continuar proclamant l'anunci als pastors. "Avui us ha nascut un Salvador" i "Pau a la terra".»

Mentre moltes ONG han hagut de tancar projectes per manca de finançament, com a conseqüència de la crisi econòmica que es viu a occident, el Servei Jesuïta a Refugiats continua ajudant les persones més vulnerables i mirant de treure de l'oblit internacional la República Centreafricana.